

## Motion till riksdagen 2017/18:1504

av **Margareta Larsson (-)**

# Ökad patientsäkerhet inom hemtjänsten

---

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i fråga om ett huvudmannaskap inom hemtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

I syfte att hantera utmaningarna på läkemedelsområdet och främja rätt läkemedelsanvändning till nytta för patient och samhälle finns sedan 2011 den nationella läkemedelsstrategin. Visionen var formulerad för att både ta tillvara på den enskilda patientens och samhällets intressen av en ändamålsenlig läkemedelsanvändning. Till detta knöts tre långsiktiga mål: effektiv och säker läkemedelsanvändning, tillgängliga läkemedel och jämlik användning samt samhällsekonomiskt och miljömässigt hållbar läkemedelsanvändning. Det man önskade uppnå var ökad säkerhet i hanteringen då yrkesutövare som ordinerar, administrerar och expedierar läkemedel samt andra som deltar i patientens vård ska få tillgång till de uppgifter som krävs för att kvalitet och säkerhet ska kunna säkerställas.

Den gånga hanteringen är följande: För dem som nyttjar hemtjänsten och varit i kontakt med läkare gör denne en ordination på läkemedel på en läkemedelslista som sedan skickas över till den ansvariga sköterskan i kommunen, därefter skickas doseringspåsar till sköterskan. Dessa är utformade som rullar med namn, datum och klockslag när medicinen ska intas. I hemmen har även vårdtagaren en pärm med bland annat en genomförandeplan och en flik där läkemedelslistan ligger. Det är sköterskans ansvar att göra anteckningar i denna vilket blir riktlinjerna för hemtjänstpersonalen. Som en ytterligare säkerhet för patientens del har hemtjänstpersonal tillgång till en app i telefonerna som man kan gå in och titta på vilka läkemedel patienten står på och när detta ska ges tidsmässigt. Denna ska stämma med läkemedelslistan. Sköterska har även rätt att delegera ansvaret om läkemedelshanteringen. Systemet tycks egentligen vara en bra skrivbordskonstruktion som tyvärr visat sig ha brister då den utövas på golvet. Vardagen bjuder nämligen på en hel del överraskningar som sätter

skrivbordskonstruktioner ur spel och vilket bidrar till att regelverk mer eller mindre inte följs.

Frågor om slarv med läkemedel borde vara viktiga frågor att komma tillrätta med, särskilt med tanke på medborgare som är extra utsatta och i beroendeställning till vården. Då många äldre är storkonsumenter av läkemedel och lever i singelhushåll är beroendet av hemtjänsten stor. Med tanke på den mängd mediciner som konsumeras kan man anta det troligt att det är av yttersta vikt att ändringar i medicinering övervakas noga av kommunanställda sköterskor för att inte allvarliga incidenter ska uppstå. Läkemedel kan lindra symptom på en hel del besvär men kan även ställa till med allvarliga biverkningar om doseringar eller om preparaten är felaktiga för patienten. Tyvärr har det kommit till min kännedom att det råder brister inom kommunens hantering när det gäller att upprätthålla kontroller av patienters läkemedelsanvändning. Tidsangivelser när läkemedel ska intas kan exempelvis krocka med hemtjänstpersonal som blir fast i speciella situationer med patienten, många gånger delegeras medicinhanteringen av tillfälliga vikarier eller sommarjobbare, men även tycks många förutsätta att läkemedelslistan stämmer utan att dagligen kontrollera att så är. Oftast hinner inte en sköterska inom hemtjänsten uppdatera läkemedelslistan. Hemtjänstpersonal får då ringa sköterskan för att rapportera felet vilket ställer personalen för olika alternativ.

Tidningen Vårdfokus publicerade 2016-09-12 en artikel som uppmärksammade denna problemskrivning då alltför av Stockholms kommuner tar bort delegeringarna av läkemedel till hemtjänstpersonal. Södertälje ansåg inte att dagens arbetssätt är patientsäkert och lade tillbaka sjukvårdsuppgifterna på distriktssköterskorna. I Södertälje har man länge haft delegering från landstingets distriktssköterskor att sköta sjukvårdsuppgifter. Den kritik som riktades var att utbildningen som hemtjänstpersonalen fick från primärvården var mycket varierande. Södertälje är den elfte av Stockholms 26 kommuner, som lämnar tillbaka ansvaret till landstinget. Förutom patientsäkerheten finns också en ekonomisk och tidsmässig aspekt av frågan. De felaktigheter som begås tar tid för ansvarig personal att reda ut vilket drabbar både patienter och organisationen. Stockholms landsting är landets enda som fortfarande är huvudman för hemsjukvården.

Utifrån ovan nämnda problembeskrivning vore det av yttersta vikt att landstingen i hela landet tar över huvudmannskapet för hemsjukvården. I och med detta ges landstinget ett tydligt ansvarsområde där sköterskor från landstinget följer patienten med dess medicinföreskrivningar med tanke på att de kan vara nog så komplicerade ibland. Det torde också för den äldre upplevas mer tryggt att ha samma sköterska som är medicinskt ansvarig istället för flera.

*Margareta Larsson (-)*